

**ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหาย
และค่าทดแทนแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544¹**

ศุภกาญจน์ อินทรบุตร²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนจำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี ประวัติความเป็นมา รวมถึงมาตรการทางกฎหมายทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญามีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างไร ที่จะต้องให้ความสำคัญคุ้มครองแก่บุคคลดังกล่าว โดยก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญานั้น ในอดีตมิได้มีการคุ้มครองผู้เสียหายอันเกิดมาจากการกระทำความผิดหรือการก่ออาชญากรรมของบุคคลอื่นมากเท่าที่ควร มีแต่การคุ้มครองสิทธิของตัวจำเลยหรือตัวผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จนได้ชื่อว่าเป็นผู้เสียหายคือบุคคลซึ่งเป็นคนชายขอบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เหตุเพราะกฎหมายมุ่งที่จะคุ้มครองหรือให้ความสำคัญกับตัวบุคคลซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาเป็นสำคัญที่จะมีสิทธิต่างๆตามที่กฎหมายได้บัญญัติรับรองคุ้มครองไว้ แต่หากมองในมุมกลับกันการคุ้มครองบุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญานั้นได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมาน้อยเพียงใด โดยจะเห็นว่าแทบไม่มีเลยนอกจากสิทธิในการฟ้องคดีเองซึ่งเป็นสิทธิที่กฎหมายได้บัญญัติรับรองคุ้มครองไว้เท่านั้น อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว จนกระทั่งได้มีการศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีและหลักมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศที่ได้มีการบัญญัติรับรองคุ้มครองไว้ในการคุ้มครองผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดที่จะมีสิทธิได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐโดยการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายและจ่ายค่าทดแทนให้แก่จำเลยในคดีอาญาประกอบทั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 ในมาตรา 245 และมาตรา 246 อันเป็นพื้นฐานหรือเจตนารมณ์ในการบัญญัติพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ขึ้น

¹ บทบัญญัตินี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายและการจ่ายค่าทดแทนแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ฐาตุร ศิริยุทธ์วัฒนา และคณะกรรมการคุมสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรหม อินทร์มรรย

² นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาอันได้รับความเสียหายจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดนั้น จากการศึกษาทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ. ศ. 2544 ก็ยังคงมีความไม่ชัดเจนและไม่มีความครอบคลุมในการบังคับใช้อยู่หลายประการซึ่งอาจจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการของการได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ปัญหาแรกคือปัญหาการได้รับความคุ้มครองกรณีผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดถูกฟ้องในชั้นสอบสวนซึ่งไม่ได้รับการประกันตัวชั่วคราว แต่ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง โดยตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ. ศ. 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำเลยซึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ปรากฏไว้ในมาตรา 20 โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ (1) ต้องเป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ (2) ต้องถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี (3) ปรากฏตามหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและได้มีการถอนฟ้องในระหว่างการดำเนินคดีหรือปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดในการคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิใช่ผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยมิได้เป็นความผิด จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองโดยการชดเชยเยียวยาจากรัฐ ตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้ต้องเป็นบุคคลที่มีฐานะเป็นจำเลยแล้วและถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการเท่านั้น จึงจะเป็นบุคคลผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ แต่ในกรณีที่บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญาซึ่งได้มีการจับกุมและมีการสอบสวนในชั้นสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจเห็นว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้กระทำความผิด จึงใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องคดีในชั้นสอบสวน และบุคคลดังกล่าวไม่ได้รับการประกันตัวชั่วคราวโดยการใช้ดุลพินิจของศาลในระหว่างการสอบสวนเพื่อพิจารณาสั่งฟ้องคดี หากปรากฏต่อมาว่าในชั้นพนักงานอัยการนั้น พนักงานอัยการได้ใช้ดุลพินิจในกาฟ้องคดีมีคำสั่งไม่ฟ้องบุคคลดังกล่าว โดยเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมิใช่ผู้กระทำความผิด จะเห็นได้ว่า บุคคลดังกล่าวย่อมไม่มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา เพราะบุคคลดังกล่าวยังไม่ถือว่าเป็นจำเลยตามกฎหมาย ทั้งที่บุคคลดังกล่าวก็ถือว่าเป็นผู้เสียหายจากกระบวนการยุติธรรมเช่นกัน ปัญหาต่อมาคือปัญหาการคุ้มครองจำเลยในคดีอาญากรณีศาลยกฟ้องโดยเหตุแห่งการยกประโยชน์ในความสงสัยให้แก่จำเลย ซึ่งตามมาตรา 20 (3) เป็นกรณีปรากฏตามหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและได้มีการถอนฟ้องในระหว่างการดำเนินคดีหรือปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดในการคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิใช่ผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยมิได้เป็นความผิด เมื่อพิจารณาแล้วเป็นกรณีที่ได้จำกัดไว้เฉพาะกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาชี้ขาดในเนื้อหาแห่งคดีเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยและได้รับการพิสูจน์โดยคำพิพากษาของศาลว่าจำเลยมิใช่เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยที่ได้มีการฟ้องคดีนั้นไม่เป็นความผิดเท่านั้น จึงจะเข้าเงื่อนไขที่จำเลยจะเป็นผู้มีสิทธิได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐ โดยมีการพบปัญหาในทางปฏิบัติอันเนื่องมาจากว่า ได้มีจำเลยในคดีอาญาที่ศาลนั้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องเพราะเหตุแห่งการยก

ประโยชน์ในความสงสัยให้แก่จำเลย ซึ่งกลับไม่ได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายมีผลทำให้ตัวจำเลยซึ่งเป็น
ผู้บริสุทธิ์จำนวนน้อยเท่านั้นที่ศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องสามารถขอรับการชดเชยเยียวยาเพื่อบรรเทาความ
เสียหาย

ประเด็นปัญหาที่สองเป็นปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนในการคุ้มครองจำเลยในคดีอาญา
กรณีค่าทดแทนการถูกคุมขัง โดยในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เป็นเรื่องการจ่ายค่าทดแทนและ
ค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาให้มีการกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาซึ่งเป็น
บุคคลผู้มีสิทธิที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐตามเงื่อนไขที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดภายใต้แห่งมาตรานี้
โดยในมาตรา 21 (1) เป็นบัญญัติที่ให้กำหนดค่าทดแทนในกรณีค่าทดแทนเกี่ยวกับการถูกคุมขัง โดยให้
คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมาย
อาญา ซึ่งก็ย่อมหมายความว่าบุคคลซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญาจากระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ที่ผิดพลาดนั้นก็ยังมีสิทธิเพียงที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาอันเป็นการจ่ายค่าทดแทนโดยรัฐที่จะจ่ายให้ได้ใน
อัตราห้าร้อยบาทต่อวันตามหลักเกณฑ์ของการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น ซึ่งเป็น
การไม่เหมาะสมและไม่สมควร ถ้าหากพิจารณาในส่วนของมุมมองการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญา
ที่ต้องได้รับความเสียหายจากการถูกดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาด หากนำอัตรา
ค่าทดแทนตามที่มีการกำหนดไว้ในมาตรา 21 (1) ย่อมเปรียบเสมือนว่าการคุ้มครองสิทธิของจำเลยใน
คดีอาญาที่ได้รับความเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาด
มีความสำคัญเท่ากับมาตรการชำระโทษปรับของผู้กระทำความผิดตามที่ศาลได้มีคำพิพากษา ทั้งที่การ
คุ้มครองสิทธิเป็นสิ่งที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ทั้งความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อตัวจำเลยใน
คดีอาญานั้นมีความแตกต่างกันออกไปไม่ตายตัวตามสภาพปัญหาที่จำเลยในคดีอาญาต้องประสบเจอ
ในขณะที่ถูกคุมขังอยู่ตามคำพิพากษาของศาล หากจะใช้อัตราการกำหนดค่าทดแทนกรณีการถูกคุมขังใน
อัตราที่มีความตายตัว ย่อมมีความไม่เหมาะสมในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยคดีอาญา

ประเด็นปัญหาที่สามเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิไต่เบี่ยของรัฐต่อตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็น
ต้นเหตุของการกระทำความผิด จากการศึกษาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและ
ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ที่รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องเข้ามาช่วยเหลือโดยการชดเชยเยียวยาผู้เสียหาย
อันเกิดมาจากการกระทำความผิดซึ่งบุคคลดังกล่าวมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาของ
ผู้กระทำความผิด โดยการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหาย หากครบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่ง
พระราชบัญญัตินี้ แต่เมื่อมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหาย โดยถือได้ว่าผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นต้นเหตุ
ทำให้รัฐต้องเสียงบประมาณแผ่นดินในการชดเชยเยียวยาเมื่อบรรเทาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายใน
คดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรม มิได้กำหนดให้รัฐมีอำนาจในการที่จะเข้าสวมสิทธิของผู้เสียหายในการที่
จะใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาแก่ผู้กระทำความผิดได้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า รัฐจึงมีความสมควรที่จะมีสิทธิในการไต่เบี่ย
เอากับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นต้นเหตุอันทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณแผ่นดิน ทั้งนี้เพื่อเป็นการลงโทษ
ผู้กระทำความผิดให้พึงมีความรับผิดชอบหรือมีส่วนร่วมต่อการกระทำความผิดของตน ซึ่งไป

กระทบกระเทือนถึงสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่น นอกเหนือจากมาตรการที่ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อมาลงโทษตามกฎหมายต่อไปเท่านั้น

ประเด็นปัญหาที่สี่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิของผู้เสียหายในการเรียกค่าทดแทนโดยทางอื่นซ้ำอีกในความผิดเดียวกัน กรณีได้รับการชดเชยเยียวยาค่าตอบแทนจากรัฐแล้ว เมื่อรัฐได้เข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการชดเชยเยียวยาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสียหายอันเกิดมาจากการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลอื่น มิได้มีการกำหนดเพื่อจำกัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะใช้สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนโดยทางอื่นจากผู้กระทำความผิดนั้นซ้ำอีกในการกระทำซึ่งได้รับความเสียหายอย่างเดียวกันในกรณีที่ได้รับการชดเชยเยียวยาโดยรัฐตามพระราชบัญญัติแล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่ารัฐจึงสมควรและจำเป็นที่จะมีมาตรการทางกฎหมายอันเป็นการจำกัดสิทธิผู้เสียหายในการเรียกร้องความเสียหายโดยทางอื่นซ้ำอีกในความผิดอย่างเดียวกัน เพื่อป้องกันการจ่ายค่าทดแทนซ้ำซ้อนอันทำให้เกิดความไม่เหมาะสมทำให้ผู้เสียหายแม้จะได้รับความเสียหายจริงได้รับการชดเชยเยียวยาเกินความเสียหายที่ตนได้รับ

จากการศึกษาค้นคว้าพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ผู้ศึกษาพบว่ามิข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการของการได้รับการชดเชยเยียวยาจากรัฐ ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ

1.1 โดยแก้ไขเพิ่มเติมเป็น มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ในส่วนบทนิยามคำว่า

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และหมายความรวมถึงบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดโดยพิสูจน์ได้ว่าเกิดมาจากความบกพร่องละเลยต่อหน้าที่ และการใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าพนักงาน

1.2 ปรับปรุงแก้ไข โดยแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 20(3) ในพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ. ศ. 2544 เป็น

มาตรา 20 จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ต้อง

(1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

(2) ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล

(3) “ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิใช่ผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างการพิจารณาคดีหรือปรากฏตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลให้ยกฟ้องเพราะเหตุข้อเท็จจริงฟังว่าจำเลยมิใช่ผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยนั้นไม่เป็นความผิดหรือกรณีไม่สามารถพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนในการคุ้มครองจำเลยในคดีอาญา กรณีค่าทดแทนการถูกคุมขัง ผู้ศึกษาเห็นว่ามิข้อเสนอแนะคือ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องสำหรับการกำหนดค่าทดแทนกรณีการถูกคุมขังซึ่งปรากฏไว้ในมาตรา 21 (1) พระราชบัญญัตินี้ เป็นกรณีดังต่อไปนี้ มาตรา 21 การกำหนด

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา 20 ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ดังนี้ มาตรา 20 (1) ค่าทดแทนการถูกคุมขังให้คำนวณจากพฤติการณ์และความร้ายแรงโดยคำนึงถึงตัวจำเลยเป็นสำคัญเฉพาะรายไป ทั้งนี้ไม่ว่าในอัตราขั้นต่ำในจำนวนห้าร้อยบาทต่อวัน

3. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิไต่เบี่ยงของรัฐต่อตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นต้นเหตุของการกระทำความผิด ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรมีการบัญญัติเพื่อกำหนดให้รัฐมีอำนาจในการเข้าสวมสิทธิเพื่อไต่เบี่ยงเอาตัวผู้กระทำความผิดในค่าตอบแทนที่รัฐได้จ่ายให้แก่ผู้เสียหายไปได้ ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ โดยเพิ่มเติมเป็นมาตรา 19/1 “เมื่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาได้มีคำสั่งชดใช้ค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งเป็นบุคคลผู้มีสิทธิได้รับตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้ หากสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการใช้สิทธิไต่เบี่ยงเอาตัวผู้กระทำความผิดในจำนวนเท่าที่รัฐได้เสียไป”

4. ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิของผู้เสียหายในการเรียกค่าทดแทนโดยทางอื่นซ้ำอีกในความผิดเดียวกัน ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า สมควรเสนอแนะเพิ่มเติมในหมวด 4 การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายต่อท้ายจากมาตรา 19/1 ที่ผู้ศึกษาเห็นสมควรแก้ไข เพิ่มเติมเป็นมาตรา 19/2 “ในกรณีที่ผู้เสียหายได้รับค่าตอบแทนตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้ห้ามมิให้เรียกค่าตอบแทนความเสียหายโดยทางอื่นในการกระทำความผิดเดียวกันนั้นซ้ำอีก หากได้รับการชดเชยเยียวยาเหมาะสมกับความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นแล้ว”

เอกสารอ้างอิง

ทวีวัฒน์ ธารจันทร์, “การชดเชยค่าตอบแทนโดยรัฐเนื่องจากการถูกคุมขังที่เกิดจากความผิดพลาดในกระบวนการ

ยุติธรรม,” กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

ภัทรวรรณ ทองใหญ่, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2561.

อังฉรา จรรย์มั้น, “สิทธิและการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญา,” การค้นคว้าอิสระนิติศาสตร์มหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2554.

อัญชลี ฉายสุวรรณ, “การทดแทนค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ, กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.